

Gävle kommun

Beslut för gymnasieskola med yrkesprogram

---

efter tillsyn i Borgarskolan
belägen i Gävle kommun

Tillsyn i Borgarskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Gävle kommun under höstterminen 2015. Borgarskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 29 september 2015 och den 1 oktober 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Nationell statistik visar att den genomsnittliga betygspoängen för Borgarskolans elever med avgångsbetyg läsåret 2013/2014 var 13,5. Den genomsnittliga betygspoängen för riket var 14,1. Den genomsnittliga betygspoängen för skolans avgångselever har legat mellan 13,9 och 13,3 mellan 2005 och 2014. Läsåret 2013/2014 var den genomsnittliga betygspoängen lägre än riket på fyra av sex program av sex. Endast på fordons- och transportprogrammet var den genomsnittliga betygspoängen högre än riket och på handels- och administrationsprogrammet låg den genomsnittliga betygspoängen på samma siffra som riket.

Då det vid tillsynstillfället ännu inte fanns någon nationell statistik för läsåret 2014/2015 har Skolinspektionen bett att få ta del av skolans egna uppgifter. Enligt skolans uppgifter var den genomsnittliga betygspoängen 12,6 för elever med avgångsbetyg läsåret 2014/2015. Detta kan jämföras med skolans egna uppgifter för läsåret 2013/2014 då siffran låg på 12,8.

Nationell statistik visar att 76,9 procent av eleverna på de nationella programmen tog examen inom tre år examensläsåret 2013/2014. Detta kan jämföras med riket där samma siffra var 71,9. Av eleverna som läste på handels- och administrationsprogrammet tog 82,8 procent av eleverna gymnasieexamen inom tre år examensläsåret 2013/2014. Detta kan jämföras med riket där siffran var 63,6. Siffran var även högre än riket för elever på det samhällsvetenskapliga programmet (83,6 procent av eleverna jämfört med rikets 74 procent) och ekonomiprogrammet (83,3 procent jämfört med rikets 76,8 procent). Däremot var siffran lägre än riket för eleverna på det estetiska programmet (61,9 jämfört med rikets 68,6 procent), fordons- och transportprogrammet (54,2 procent jämfört med rikets 61,3 procent) och hotell- och turismprogrammet (63,3 procent jämfört med rikets 68,1 procent).

Beslut

2015-11-30

3 (17)

Dnr 43 - 2015:4853

Nationell statistik visar även att 92,5 procent av eleverna med avgångsbetyg fick en gymnasieexamen läsåret 2013/2014. Detta kan jämföras med rikets 88,7 procent. Andelen elever som fick en gymnasieexamen var endast lägre än riket på fordons- och transportprogrammet. På de övriga nationella programmen var siffran högre än riket.

Nationell statistik visar ytterligare att mellan 79.2 och 100 procent av eleverna fick godkända betyg (lägst betyg E) i de gymnasiegemensamma ämnena på samtliga av de nationella programmen läsåret 2013/2014. Ämnet där högst andel elever fick ett icke-godkänt betyg var idrott och hälsa på fordons- och transportprogrammet.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2016-03-15
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2016-03-15
3. Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)	Ingen brist konstaterad	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-03-15
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens sammanfattade bedömning är att det finns brister i skolans arbete med att individanpassa undervisningen så att alla elever ges möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Vidare finns det brister i skolans arbete med att ge extra anpassningar och särskilt stöd till de elever som behöver det. Skolinspektionen bedömer även att det finns anledning för skolan att tydliggöra rutinen för anmälan av elevers upplevda kränkningar till såväl rektor som huvudmannen.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gävle kommun att senast den 15 mars 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivet lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Gävle kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1. Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Undervisningen ska individanpassas så att alla elever ges ledning och stimulans att utvecklas så långt som möjligt. De elever som lätt når kunskapskraven ska ges ledning och stimulans att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska hänsyn tas till elevers olika behov. Eleverna ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 285) anges att även elever som lätt når kunskapskraven har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Enligt läroplanen för gymnasieskolan har lärarna ett utpekat ansvar för att hänsyn tas till den enskilda individens förutsättningar, behov, erfarenheter och tänkande.

Enligt Skolinspektionens utredning framgår att skolan har påbörjat ett arbete med att synliggöra, uppmärksamma och göra anpassningar utifrån elevers olika behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Flera lärare redogör i intervju hur de arbetar med anpassningar i klassrummet och hur de i arbetslagen och andra forum lyfter frågor gällande anpassningar på såväl individ- som gruppnivå.

Biträdande rektorer uppger att få elever når de högre betygen, och att skolan behöver arbeta med att få fler elever att nå de högre betygen. Många elever tar examen, men betygen är inte så höga. Den genomsnittliga betygspoängen är lägre på Borgarskolan än riket. Enligt biträdande rektorer är det en process att få lärarna att arbeta mer med anpassningar och att anpassa undervisningen utifrån vilka elever som finns i klassrummet. De biträdande rektorerna har påbörjat ett arbete med att göra lektionsbesök för att analysera undervisningen och för att undersöka hur lärarna utmanar eleverna att lära sig mer.

Rektorn uppger att lärarna måste arbeta med anpassningar eftersom skolan har studieron som utvecklingsområde. I intervju med lärare framkommer att skolan behöver arbeta mer med anpassningar för eleverna.

Eleverna uppger att det förekommer att elever bara "sitter av" tiden på lektionerna i vissa kurser. Eleverna får inte alltid extrauppgifter, t.ex. får elever inte alltid extrauppgifter när elever är klara med en uppgift. I vissa fall är det upp till eleven att påtala om hen vill ha extrauppgifter.

Resultatet av svaren på Skolinspektionens enkät vårterminen 2015, som ställdes till eleverna i årskurs 2 och den pedagogiska personalen, visar ett lägre medelvärde än riket på området "anpassningar efter elevens behov" och samma meritvärde än riket på området "stimulans och utmaningar" (pedagogisk

personal) och ett lägre meritvärde än riket på områdena "utmaningar" och "stimulans" (elever).

Det har i tillsynsärendet framkommit att skolan behöver arbeta mer med anpassningar i undervisningen. Det har även framkommit att den genomsnittliga betygspoängen för elever med avgångsbetyg är lägre än riket och att få elever når de högre betygen. Resultaten av svaren på Skolinspektionens enkät indikerar att skolan behöver vidta förbättringsåtgärder på områdena anpassningar, stimulans och utmaningar.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att all undervisningen vid Borgarskolan inte individanpassas i tillräckligt stor utsträckning så att eleven kan nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. De elever som lätt når kunskapskraven ska ges ledning och stimulans att nå längre i sin kunskapsutveckling och därmed ges möjlighet att nå ett av de högre betygen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten inte uppfyller kraven i författningarna föreläggs Gävle kommun att vidta åtgärder för att avhjälpta bristen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Gävle kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Skolan ska skyndsamt ge extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen till den elev som riskerar att inte nå godkänt betyg i en eller flera kurser.
- Lärare ska anmäla till rektorn när det befaras att eleven inte kommer att nå ett godkänt betyg i en eller flera kurser, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Lärare ska även anmäla när det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte kommer att vara tillräckliga.
- Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds om det befaras att eleven inte kommer att nå godkänt betyg i en eller flera kurser. Den elev som är i behov av särskilt stöd ska få ett sådant stöd.

Motivering till bedömning av brist

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Vidare framgår att om sådana anpassningar inte hjälper eleven att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska detta anmälas till rektorn. Om det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga ska även det anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds.

Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Av förarbetena framgår att "andra svårigheter" avser sådana situationer där en elev behöver särskilt stöd även om det just då inte finns anledning att befara att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (prop. 2009/10:165 s. 664).

Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt.

Om utredningen visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges ett sådant stöd.

Av Skolinspektionens utredning framgår följande.

Borgarskolan har en rutin som innebär att elever som riskerar att få ett icke-godkänt betyg (betyget F) ska anmälas till skolans elevhälsoteam. I elevhälsoteamet sitter bl.a. kurator, speciallärare, skolsköterska, studie- och yrkesvägledare och rektor. Innan ett elevärende anmäls till elevhälsoteamet kan lärare på möten i arbetslagen eller i andra lärarforum ha diskuterat eleven och kommit fram till stödåtgärder i form av extra anpassningar som därefter ges till eleven. För alla elever som anmäls till elevhälsoteamet påbörjas en pedagogisk utredning som dokumenteras på Skolverkets utredningsblankett. På mötet med elevhälsoteamet fattas beslut om eventuell fortsatt utredning, pedagogisk kartläggning, åtgärdsprogram, extra anpassningar eller andra åtgärder som t.ex. stöd från kuratorn, skolsköterskan eller studie- och yrkesvägledaren. När det gäller extra anpassningar kan dessa antingen ges av ordinarie lärare eller av specialläraren en kortare period. Läraren får information om hur skolan ska arbeta vidare med eleven på mötet och/eller i samband med senare utredning. De elevärenden som lyfts på mötet med elevhälsoteamet följs sedan upp om mötesdeltagarna inte bedömer att det är obehövt. Ungefär 20 procent av eleverna på skolan anmäldes och togs upp på möten med elevhälsoteamet förra läsåret.

I intervjun med såväl biträdande rektorer som rektorn framkommer att de, vid utvärderingen av rutinen för anmälan till elevhälsoteamet, har kunnat konstatera att anmälningsrutinen inte följs av alla lärare. De biträdande rektorerna uppger dock att trots att vissa lärare inte anmäler elever till elevhälsoteamet finns det andra lärare som gör det. Rektorerna uppger att anmälningsrutinen till elevhälsoteamet måste förtydligas. Vid utvärderingen av rutinen har rektorerna även kunnat konstatera att återkoppling inte alltid skett till elevens övriga lärare om vad som bestämts på mötet.

Av skolans betygskatalog framgår att flera elever fick kurstyget F vårterminen 2015. I vissa grupper fick över hälften av eleverna kursbetyget F. Enligt rektorn

har flera av eleverna tagits upp på möten med elevhälsoteamet. Några av eleverna har haft svårigheter även i andra ämnen och några elever har fått extra stöd i ämnet. I en klass har läraren arbetat med anpassningar, men eleverna klarade ändå inte kunskapskraven i kursen. En elev har fått särskilt stöd med tillhörande åtgärdsprogram. Även frånvarostatistiken är hög i flera klasser.

Rektorn uppger att elever som anmäls och utreds av elevhälsoteamet ofta ges stöd i form av extra anpassningar och om anpassningarna inte fungerar går stödet vidare till ett särskilt stöd. De extra anpassningarna kan t.ex. innebära att speciallärare sitter med läraren för att planera undervisningen av eleven eller att specialläraren arbetar med eleven under en kortare tid. Vid tidpunkten för Skolinspektionens skolbesök i månadskiftet september-oktober fick nio elever på Borgarskolan särskilt stöd med tillhörande åtgärdsprogram.

Lärare ger en delad bild av hur rutinen att anmäla elever till skolans elevhälsoteam fungerar i praktiken. Lärarna kan tillsammans komma fram till anpassningar för eleven, utan att eleven blir ett ärende hos elevhälsoteamet. Elever som behöver stöd i t.ex. matematik kan få stöd i en redan befintlig stödundervisning. Om lärarna däremot inte kan lösa ett ärende på egen hand genom att dela erfarenheter och tips med varandra anmäler de elevärendet till elevhälsoteamet. En lärare uppger att arbetslagen kan ha diskuterat en elev länge innan de i samråd med klassföreståndaren kommer fram till att göra en anmälan till elevhälsoteamet. Enligt en lärare har elevens klassföreståndare den samlade bilden av eleven och anmäler eleven till elevhälsoteamet. Lärare uppger vidare att återkopplingen av vad som bestämts på mötet med elevhälsoteamet brister och tar tid. En lärare uppger att om hen inte får någon återkoppling kan hen heller inte veta vad hen kan hjälpa till med. Några lärare uppger även att eleverna inte alltid får det stöd som de behöver för att nå kunskapskraven.

Mot bakgrund av att det vid elevhälsoteamets möten även bestäms om stödåtgärder i form av extra anpassningar och att det brister i såväl anmälningsrutinen som återkopplingen konstaterar Skolinspektionen att samtliga elever inte ges det stöd i form av extra anpassningar som de har rätt till när de riskerar att få ett icke-godkänt betyg i en eller flera kurser. Skolinspektionen bedömer därför att verksamheten vid Borgarskolan behöver vidta åtgärder för att säkerställa att elever som riskerar att inte nå godkänt betyg i ett eller flera kurser får stöd i form av extra anpassningar. Om det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga ska detta anmälas till rektorn.

Skolinspektionen konstaterar vidare att samtliga av elever som riskerar att inte nå ett godkänt betyg i ett eller flera kurser inte heller får sitt eventuella behov av särskilt stöd skyndsamt utrett eftersom samtliga lärare inte anmäler elever till elevhälsoteamet, och därmed inte till rektorn. Eftersom anmälningsrutinen inte följs fullt ut finns det en risk att samtliga elever inte heller får det särskilda stöd som de, efter utredningen, hade haft rätt till. Skolinspektionen bedömer därför att rektorn behöver vidta åtgärder för att säkerställa att samtliga elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds och att de elever som behöver särskilt stöd ges ett sådant stöd.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten inte uppfyller kraven i författningarna föreläggs Gävle kommun att vidta åtgärder för att avhjälpta bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Gävle kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

När det kommer till en lärare eller annan skolpersonals kännedom att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten ska läraren anmäla det till rektorn.

- När det kommer till rektorns kännedom att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska rektorn se till att en anmälan görs till huvudmannen.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäla detta till rektorn. Rektorn ska i sin tur anmäla det till huvudmannen för skolan.

Enligt skolans likabehandlingsplan ska all skolpersonal som hör talas om kränkande behandling agera omedelbart. Enligt planen anmäler rektor/ biträdande rektor sedan till huvudmannen.

Enligt rektorn och lärare är rutinen för anmälan till huvudmannen ny. När det gäller anmälan till rektorn kan gången säkert se olika ut. När en elev lyfter frågan med en lärare händer det att läraren ber eleven att gå direkt med ärendet till biträdande rektorn. Lärarna och eleven kan även gå tillsammans till biträdande rektorn. Det händer även att eleverna går direkt till rektorn. Ärenden kan även gå via kuratorn. Rutinen är dock, enligt rektorn, att alla som får kännedom om en kränkning ska anmäla det till rektorn eller biträdande rektor. I intervju med biträdande rektorer framkommer att skolan inte har gjort en anmälan till huvudmannen i ett ärende, trots att eleven har ansett sig kränkt.

Eftersom det inte framgår av likabehandlingsplanen att anmälan ska ske till rektorn och tillvägagångssättet för när en kränkning inträffar ser olika ut, samt att anmälan till huvudmannen inte har gjorts i ett ärende bedömer Skolinspektionen att det finns skäl att tydliggöra rutinen för anmälan till såväl rektorn som huvudmannen på Borgarskolan. Skolan behöver därför vidta åtgärder för att säkerställa att anmälan sker till såväl rektorn som huvudmannen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten inte uppfyller kraven i författningarna föreläggs Gävle kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Skolan ska se till att elever på yrkesprogram får den utbildning de har rätt till avseende arbetsplatsförlagt lärande (APL) och möjlighet att nå grundläggande behörighet. APL är en central del i all yrkesutbildning, då denna ska bidra till att eleven utvecklar såväl yrkeskunskaper som en yrkesidentitet. För elever som läser i huvudsak skolförlagd utbildning ska APL motsvara minst 15 veckor av den samlade utbildningstiden och för elever som är lärlingar ska APL motsvara minst 50 % av utbildningen. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå på arbetsplatsen, exempelvis att skolan avtalat med arbetsplatsen om vilka delar av det centrala innehållet på en eller flera kurser som ska behandlas. Skolan ska också följa upp att så sker. Handledaren är en central aktör, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå och bedömas gentemot så att eleverna får adekvata arbetsuppgifter utifrån detta.

Att eleverna ges möjlighet till fortsatta studier på högskolenivå är en central rättssäkerhetsfråga. Det är dock inte tillräckligt att eleverna ges en teoretisk möjlighet att uppnå grundläggande behörighet utan skolan bör också göra det praktiskt möjligt för eleverna, ex. genom att undvika schemakrockar.

För introduktionsprogrammen finns inga nationellt fastställda programstrukturer eller examensmål, utan utbildningen ska utformas så att eleven förbereds för vidare studier eller etablering på arbetsmarknaden. Ett centralt instrument i denna planering är elevens individuella studieplan. Eleven ska, utifrån sina behov, få en utbildning som uppfyller introduktionsprogrammets syfte så att elevens mål med utbildningen kan uppnås.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. I de fall eleven har haft hela eller delar av kurser förlagda till arbetsplats (APL) ska bedömning av detta ingå i den samlande bedömningen.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnen, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor

Beslut

2015-11-30
15 (17)

Dnr 43 - 2015:4853

fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Beslutsfattare

Henriette Wejdmark
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Borgarskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Borgarskolan

Borgarskolan är en kommunal gymnasieskola i Gävle kommun. På skolan finns såväl yrkesprogram (fordons- och transportprogrammet, handels- och administrationsprogrammet och hotell- och turismprogrammet) som högskoleförberedande program (ekonomiprogrammet, det estetiska programmet och det samhällsvetenskapliga programmet). Skolan har även introduktionsprogrammen yrkesintroduktion, individuellt programinriktat val och språkintröduktion. Språkintröduktion är nytt på skolan sedan höstterminen 2015. Enligt skolans uppgifter per den 26 augusti 2015 gick 868 elever på skolan.

Skolan leds av en rektor och tre biträdande rektorer. De biträdande rektorena ansvarar för vars två program; ett högskoleförberedande program och ett yrkesprogram.